

Materiały edukacyjne

Program Wieloletni „Niepodległa”

niepodległa



 /niepodlegla1918

 /niepodlegla1918

 /niepodlegla1918

www.niepodlegla.gov.pl

Wstęp

Biuro Programu „Niepodległa” współpracuje z wieloma instytucjami, włączającymi się we wspólne świętowanie stulecia odzyskania niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości. W ten sposób powstała ogromna baza wiedzy, z której każdy może skorzystać. Dotyczy ona głównie okresu II Rzeczypospolitej i ostatnich 100 lat historii Polski.

Strona internetowa niepodlegla.gov.pl stanowi najlepsze źródło informacji o różnych działaniach realizowanych w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa”, a także zawiera treści popularnonaukowe i inspiracje, które mogą stanowić zaplecze merytoryczne dla własnych projektów.

W tej ulotce prezentujemy zbiór publikacji i portali internetowych, w których można znaleźć najciekawsze artykuły dotyczące historii i sztuki, materiały edukacyjne, wywiady, scenariusze lekcji i wiele innych. Z niektórych można skorzystać bezpośrednio, a część można wykorzystać jako inspirację do działań lokalnych.

Zapraszamy do korzystania!

Gotowe scenariusze zajęć

Materiały na warsztaty dodatkowe i zajęcia świetlicowe

Biuro Programu „Niepodległa”

Różne pomysły na zabawy, program warsztatów i ćwiczenia dla starszych i młodszych dostępne są na stronie: niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej. Wystarczy je wydrukować i rozdać lub odtworzyć. To idealne pomysły na warsztaty dodatkowe i zajęcia świetlicowe.

- Karty retro zabaw – zawierają zabawy i zadania zaczerpnięte z zawierających gry, zabawy i łamigłówki książek z okresu dwudziestolecia międzywojennego;
- B jak Batory – projekt poświęcony polskim transatlantykom, ze scenariuszami zajęć i zadaniami;
- Karty odkrywców – tematyczne zeszyty zadań dla dzieci – krzyżówki, zadania, łączenie kropek i wyszukiwanie szczegółów dla dzieci od pierwszych klas szkoły podstawowej;
- Cykle warsztatów online dostępne na kanale YT „Niepodległa”: Warsztaty rękodzieła czy Zabawy muzyczne – wirtualne animacje dla dzieci z muzyką tradycyjną i pomysłami jak spędzić wspólnie czas.

Historia: poszukaj

Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów

Historia: poszukaj (www.historiaposzukaj.pl) to projekt edukacyjny skierowany do uczniów, edukatorów muzealnych, nauczycieli, muzealników. Pokazuje – oprócz „wielkiej polityki” – rozwój literatury, sztuki, nauki itp. Specjalne miejsce zajmuje historia odzyskania przez Polskę niepodległości. Platforma Historia: zobacz (www.platforma.historiadlapolonii.pl) zawiera interaktywne lekcje polskiej historii stworzone m.in. dla Polonii. W programie Historionauci uczniowie szukają śladów przeszłości w wybranych placówkach muzealnych; zarówno w narodowych jak i regionalnych. W ramach swoich działań

opowiadają historię odzyskania niepodległości za pomocą wybranych eksponatów. Na portalu można pobrać również ciekawe opracowania: „Gra o niepodległość” i „Podjąć wyzwanie! II Rzeczpospolita na drodze do nowoczesności”.

Polska Niepodległa – Historia w ożywionych obrazach **Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych**

Edukacja filmowa łączy się ze znanymi polskimi obrazami! Na cykl „Polska Niepodległa – Historia w ożywionych obrazach” składa się dziesięć filmów przedstawiających wydarzenia oraz postaci związane z dążeniami do odzyskania przez Polskę niepodległości. Materiały edukacyjne są przeznaczone dla nauczycieli starszych klas szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych i dostępne po bezpłatnej rejestracji na platformie wfdif.online/edukacja/. Scenariusze zajęć oraz karty pracy dotyczą zekranizowanych wydarzeń, ich tła historyczno-kulturowego i zagadnień z edukacji filmowej.

Program debat historycznych **Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku**

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku rozbudowuje pakiety lekcji i warsztatów szkolnych. Dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych i seniorów przygotowano cykl „oksfordzkich” debat historycznych. Nauczyciele i uczniowie mają do dyspozycji podręcznik o prowadzeniu debat, artykuły instruktażowe i serię zeszytów historycznych (www.muzeumpilsudski.pl/zeszyty-do-debat/) pomagających przeprowadzić dyskusje na określone tematy niepodległościowe.

Pakiet edukacyjny #BarwyWspólne **Narodowe Centrum Kultury**

Pakiet to zestaw narzędzi edukacyjnych, które pomagają w rozmowie z dziećmi i młodzieżą na temat patriotyzmu. Może przydać się nauczycielom, animatorom, edukatorom itp. W zestawie znalazły się interaktywne narzędzia edukacyjne, propozycje scenariuszy

zajęć oraz skondensowana wiedza dotycząca postawy patriotycznej i symboli narodowych. Poruszone są zarówno kwestie historyczne, jak i współczesne, ponieważ patriotyzm to pojęcie, na które składa się wiele aspektów. Pakiet jest bezpłatnie udostępniany na stronie NCK (www.nck.pl/projekty-kulturalne/projekty/barwy-wspolne/aktualnosci/pakiet-edukacyjny-wersja-do-pobrania).

Zestaw edukacyjny „Wynalazcy, odkrywcy, przemysłowcy” Narodowe Muzeum Techniki

W ramach projektu edukacyjnego „WYNALAZCY, ODKRYWCY, PRZEMYSŁOWCY – historia polskich innowacji” Narodowe Muzeum Techniki przygotowało bezpłatne zestawy zawierające grę edukacyjną, wydawnictwo tematyczne uzupełnione poradnikiem metodycznym oraz skrypt ułatwiający zaplanowanie warsztatów i lekcji w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz przy ziałaniach animacyjno-kulturalnych. Zestaw przybliża sylwetki polskich naukowców, odkrywców i wynalazców, pokazuje ich wkład w rozwój techniki i przemysłu w Polsce i na świecie. Treści są zgodne z założeniami podstawy programowej, co ułatwia ich wykorzystanie w szkolnych salach (www.nmt.waw.pl/album-narzedzie-pracy-lekcyjnej/).

Geograficzno-Polityczny Atlas Polski Uniwersytet Warszawski

Geograficzno-Polityczny Atlas Polski to kartograficzny projekt edukacyjny. Główny celem projektu jest ukazanie Polski jako nowoczesnego państwa z bogatą przeszłością za pomocą narzędzi właściwych geografii. Odnosi się także do tradycji działań geografów na rzecz polskiego państwa, która pokazała się na przykład podczas konferencji paryskiej, gdy kształtowały się granice powojennej Europy. W ramach projektu powstały scenariusze lekcji dla szkół średnich dostępne na: atlas2022.uw.edu.pl/materialy-edukacyjne/scenariusze-lekcji/.

100 na 100. Muzyczne dekady wolności

Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Podstawą przedsięwzięcia „100 na 100. Muzyczne dekady wolności” była lista 100 arcydzieł polskiej literatury muzycznej, które powstawały od 1918 roku do dzisiaj. Portal internetowy stonasto.pl to multimedialna encyklopedia wiedzy o polskiej muzyce współczesnej. W zakładce „Utwory” prezentuje każde opracowane w ramach projektu dzieło – informacje o utworze, autorze, jak i jego fragment muzyczny. W ramach komponentu edukacyjnego na stronie znalazły się scenariusze lekcji dla nauczycieli szkół podstawowych, ponadpodstawowych i artystycznych. Dla dzieci dostępne są gry i aplikacje pozwalające na eksperymentowanie z dźwiękami i tworzenie własnych kompozycji. Ponadto zrealizowano m.in. filmowe wizytówki – krótkie 3-minutowe materiały wideo o każdym ze 100 utworów.



Bazy wiedzy

Szukaj w Archiwach Archiwa Państwowe

Szukaj w Archiwach (www.szukajwarchiwach.gov.pl) to serwis, który udostępnił skany materiałów archiwalnych z archiwów państwowych i innych organizacji – współtworzą go aż 62 instytucje: archiwa, biblioteki, instytuty i fundacje. Jest to gigantyczna baza dawnych zdjęć, dokumentów, zabytków, w której każdy znajdzie coś dla siebie. Kopie prezentowane w serwisie, o ile nie zastrzeżono inaczej w opisach, mogą być w dowolny sposób wykorzystywane, w tym pobierane ze strony na dysk lokalny, kopiowane i rozpowszechniane z wykorzystaniem dowolnej techniki. Jednocześnie Archiwa Państwowe udostępniły ponad 500 wystaw archiwalnych online (www.archiwa.gov.pl/pl/aktualnosci/5149-zostańwdomu-i-zobacz-wystawę), z których spora część dotyczy historii odbudowy Polski po odzyskaniu niepodległości, postaci i wydarzeń historycznych, dawnych zwyczajów i tradycji, kultury, architektury, kulinariów, czy sposobów spędzania wolnego czasu. Oprócz tego na stronie Narodowego Archiwum Cyfrowego działa Archiwalna biblioteka cyfrowa (www.nac.gov.pl/wiedza-i-edukacja/archiwalna-biblioteka-cyfrowa/) z wydawnictwami albumowymi.

Polski Portal Biograficzny Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny

Kolekcja Polskiego Portalu Biograficznego (www.biogramy.pl) zawiera ponad 23 tysiące zdjęć, prawie 12 tysięcy opisanych postaci i prawie 800 ciekawostek, artykułów i newsów. Materiały archiwalne i pamiątki rodzinne zebrane w kolekcje są związane np. z polskimi formacjami wojskowymi i politykami, społecznikami, naukowcami, podróżnikami czy ludźmi kultury. W portalu na uwagę zasługuje kilka zakładek: Kalendarium ukazuje drogę Polaków do niepodległej ojczyzny; Chmura wiedzy umożliwi błyskawiczne poruszanie się po zasobach według klucza rzeczowego i pozwala odnaleźć powiązania między wybitnymi



postaciami epoki, a Kolekcje pozwalają łatwo odnaleźć zebrane informacje na wybrany temat.

Aleje Niepodległości Biblioteka Narodowa

Biblioteka Narodowa stworzyła serwis „Aleje Niepodległości” (www.bn.org.pl/projekty/aleje-niepodleglosci). Zawarto w nim afisze, gazety, ulotki, a nawet pieśni sprzed 100 lat oraz biogramy i publikacje ludzi, którym zawdzięczamy Niepodległą Rzeczpospolitą. Wszystkie kolekcje cyfrowych materiałów wzbogacono komentarzami historyków. Dodatkowo Biblioteka Narodowa prowadzi bibliotekę cyfrową Polona.pl, która zawiera dużo ciekawych materiałów, książek, grafik i ulotek sprzed lat.

Szlakiem miejsc niezwykłych – Pomniki Historii Narodowy Instytut Dziedzictwa

W 2018 roku zrealizowano projekt „100 Pomników Historii na stulecie odzyskania Niepodległości” którego celem było zwiększenie liczby szczególnie ważnych dla historii Polski miejsc do symbolicznej setki. O Pomnikach Historii, miejscach z listy UNESCO, jak i o zabytkach nieruchomych i archeologicznych z każdego zakątka Polski można poczytać w portalu zabytek.pl. Jego zasoby liczą około 80 tysięcy obiektów, znajdują się tam informacje o polskich zabytkach wraz z opisami, towarzyszącymi im zdjęciami i zasobami cyfrowymi (np. modelami 3D obiektów, chmurami punktów, panoramami). Atrakcyjne pod względem popularyzacji zabytków czy planowania szlaków turystycznych są zakładki „Kolekcje” i „Wycieczki”.

Mapa Polskich Kompozytorów Instytut Adama Mickiewicza

Mapa Polskich Kompozytorów (mapofcomposers.pl) umożliwia odbiorcom błyskawiczny dostęp do biografii kompozytorów wzbogaconych o ciekawostki, reprezentatywnych przykładów muzycznych oraz starannie opracowanej sieci powiązań dostarczającej bogaty globalny

kontekst kulturowy danego artysty podkreślając jego inspiracje, jak i wpływy, które wywarł. Treści serwisu dostępne są po polsku i po angielsku. Dzięki chmurze wiedzy możemy poznawać polską muzykę według grup i terminów, ośrodków artystycznych lub chronologicznie, w postaci punktów na osi czasu. Przygotowano także specjalne przewodniki, np. o kompozytorach wolnej Polski czy kobiecym głosie w polskiej muzyce XX i XXI wieku.

Polska Kronika Tańca **Narodowy Instytut Muzyki i Tańca**

Polska Kronika Tańca (www.polskakronikatanca.pl) dokumentuje historię polskiej sztuki tańca z ostatnich stu lat. Jej centrum jest oś czasu, umożliwiającą wyszukiwanie wydarzeń tanecznych od roku 1918 do 2018. Kalendarium prezentuje kulturę taneczną w Polsce od momentu odzyskania niepodległości, przez cały wiek dwudziesty, aż do obecnego sezonu artystycznego, dzięki czemu zaprezentowano różne przejawy polskiej sztuki tańca. Na osi, oprócz najważniejszych wydarzeń tanecznych przedstawiono także sylwetki artystów, miejsca, stylistyki w odniesieniu do okresów i wydarzeń z historii Polski.

Śladami Polaków **Instytut Adama Mickiewicza**

Portal „Śladami Polaków” (www.culture.pl/pl/sladamipolakow) przypomina wybitnych Polaków i ich osiągnięcia, bez których trudno dziś sobie wyobrazić codzienność. Na stronie prócz wykazu postaci dostępna jest mapa z miejscami ich działalności i oś czasu. Opracowane biogramy takich postaci jak Prószyński, Funk, Strzelecki, Hirszfelf, Factor czy Patek pokazują wkład Polaków w rozwój różnych dziedzin światowej nauki i sztuki.

Śpiewajmy Polskę!

Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Pod adresem spiewajmypolske.pl znajduje się Antologia Pieśni Patriotycznej. Prezentowany repertuar opowiada o skomplikowanej historii Niepodległej przez pryzmat pięciolinii. Składa się na niego sto najpiękniejszych i najważniejszych dla Polaków pieśni, ich fascynujące dzieje i sylwetki ich twórców. Wszystkie rozpisano w wersji na głos z fortepianem i chwydami gitarowymi, a część rozpisano na chór.



Materiały audiowizualne

Portrety filmowe

Biuro Programu „Niepodległa”

Portrety filmowe to kilkuminutowe filmiki, prezentujące ważne postaci, które walczyły o wolną i niepodległą ojczyznę. Kanwą opowieści jest fragment z biografii danej postaci. Tekst wypowiedany przez narratora zwykle wyszedł spod pióra opisywanego bohatera, z jego pamiętników lub pism. Jest to inne spojrzenie na znane postaci. Filmowe portrety są dostępne na kanale YT „Niepodległa”.

Serial dokumentalny „Polskie Sto Lat”

Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny

Serial dokumentalny „Polskie Sto Lat” dostępny w serwisie ninateka.pl opowiada o Polsce XX wieku. Cykl 42 filmów dokumentalnych prezentuje najważniejsze wydarzenia i postaci z historii Polski, od przełomu XIX i XX wieku po rok 2018. Każdy z odcinków dotyczy konkretnych problemów lub przełomowych momentów dziejowych. Serialowej opowieści towarzyszą archiwalne zdjęcia i materiały audiowizualne – przy jego tworzeniu wykorzystano materiały z archiwów filmowych, fotograficznych i dźwiękowych poważnych instytucji naukowych, uczelni i nadawców medialnych.

Where is Poland?

Instytut Adama Mickiewicza

„Where is Poland?” (www.whereispoland.com/en) to anglojęzyczny, multimedialny przewodnik po ziemiach polskich pod zaborami. Obejmuje wydarzenia i procesy w skomplikowanej historii Polski od zaborów do końca I wojny. Na czytelników czekają materiały ikonograficzne z epoki, aplikacje i minigry. Kanwą historycznej opowieści są opisy duńskiego krytyka Georga Brandesa, które opublikował

w książce „Wrażenia z Polski” („Indtryk fra Polen”, 1888). Multimedialny przewodnik składa się z dziewięciu rozdziałów, z których każdy jest poświęcony innemu aspektowi życia pod zaborami i odzyskiwania niepodległości. Projekt stworzono z myślą o zagranicznym czytelniku, który nie zna historii Polski.

Cykl edukacyjny „Rzecz Polska”

TVP Kultura i Instytut Adama Mickiewicza

Cykl edukacyjny „Rzecz Polska” to program o najważniejszych dokonaniach krajowego designu przygotowany na stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości. Przedstawia przedmioty użytkowe, charakterystyczne dla danego dziesięciolecia, rekonstruuje historię ich powstania, pokazuje funkcje w przestrzeni oraz przedstawia twórców i projektantów. Wszystkie przedmioty są przedstawione także w formie animacji, technicznego rysunku, co ułatwia zrozumienie ich wyjątkowości. W ramach cyklu przedstawiono m.in: klocki dla dzieci projektu Zofii Stryjeńskiej, zespół mebli z Zameczku Prezydenta RP w Wiśle, skuter „Osa” czy czajnik „Crystal” i krajalnicę „Alexis” zespołu projektowego firmy.

Wystawy do pobrania

Biuro Programu „Niepodległa”

Wystawy do pobrania są udostępniane bezpłatnie pod adresem: niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej. Opracowane przez specjalistów treści, opowiadające przyjaznym językiem o procesach sprzed stu lat, są idealne na przykład na gazetki szkolne. Pliki wystarczy wydrukować i zaprezentować w wybranym miejscu.

Do tej pory przygotowano:

- plansze o symbolach narodowych, które poruszają też temat odpowiedniego uszanowania symboli;
- wystawę „Tak powstawała Niepodległa” – przekrojowa opowieść o kulturze i życiu codziennym w II RP (do tej wystawy powstały także karty edukacyjne);

Daj się zainspirować

Archiwa Rodzinne Niepodległej Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

Do wszystkich, którzy pamiętają o śladach pozostawionych przez przodków i troszczą się o nie – a chcieliby robić to jeszcze lepiej – skierowany jest projekt Archiwa Rodzinne Niepodległej (www.archiwarodzinne.gov.pl/domowe-archiwum/poradnik). Poradnik, napisany przez profesjonalnych archiwistów, przeznaczony jest dla tych osób, które posiadają archiwum własnego rodu bądź chcą je stworzyć. Teksty przynoszą odpowiedź na najróżniejsze pytania: jak własnoręcznie przeprowadzić porządkowanie archiwum, jak je opisać, dokonać zabiegów konserwatorskich i jak je zdigitalizować. Wiedza została podzielona na katalogi odnoszące się do różnych rodzajów materiałów archiwalnych: dokumentów, albumów, fotografii i pamiątek. Na stronie projektu dostępne są także kolekcje (www.archiwarodzinne.gov.pl/kolekcje), które zostały już profesjonalnie zdigitalizowane i opracowane.

Wskazówka: Poradniki można wykorzystać by zachęcić uczniów do zabezpieczenia własnych pamiątek.

Debaty online

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku Biuro Programu „Niepodległa”

Debaty online to spotkania historyków, które zostały zarejestrowane i są dostępne dla każdego. Wybitni specjaliści spotykają się na wspólnej platformie by rozmawiać na tematy najważniejszych wydarzeń sprzed stu lat, ale także by opowiadać o procesach i o życiu codziennym. Konstruktwna dyskusja z szacunkiem to dobry przykład jak rozmawiać o historii.

Wskazówka: Może warto zaprosić swoich uczniów do debatowania?

Stu 100-latków na 100-lecie Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”

Głównym jego celem projektu „100 100-latków na 100-lecie” było dotarcie do świadków i uczestników kluczowych wydarzeń polskiej historii XX wieku oraz nagranie ich wywiadów biograficznych. Wspomnienia te posłużyły do stworzenia wyjątkowej wystawy dostępnej na rowiesnicyniepodleglej.pl. Prezentuje ona zdjęcia, fragmenty wspomnień i komentarze Rówieśników Niepodległej, obrazując historie dorastania w okresie międzywojennym, traumę II wojny światowej i realia codziennego życia codziennego w komunizmie. Jest opowieścią o najważniejszych wydarzeniach i wynalazkach XX wieku, a także próbą odpowiedzi na pytanie, czym jest niepodległość.

Wskazówka: Przeprowadzone wywiady mogą posłużyć jako przykład wykorzystania historii mówionej do popularyzacji lokalnej historii

Pełnoletni 1918/2018 Centrum Historii Zajezdnia

Projekt „Pełnoletni 1918/2018” (www.pelnoletni.zajezdnia.org) zakładał zbudowanie międzypokoleniowej więzi pomiędzy osobami, które w 2018 roku osiągną pełnoletność oraz tymi, którzy urodzili się w roku 1900 i w dorosłość wchodzili wraz z odzyskaniem przez Polskę niepodległości. Młodzież z rocznika 2000, angażując się w poszukiwania źródłowe i tworzenie historycznych, cyfrowych portretów osób urodzonych 100 lat wcześniej, zyskała okazję do bliższego poznania realiów poprzedniej epoki. Prace młodych ludzi prezentujące rysy biograficzne postaci można odnaleźć na mapie.

Wskazówka: Fantastyczny pomysł na warsztaty międzypokoleniowe łączące nowych dorosłych i seniorów.

Ocalić od zapomnienia

Narodowe Muzeum Techniki

Narodowe Muzeum Techniki zaprosiło pracowników dawnych zakładów przemysłowych, specjalistów i techników, by podzielili się swoimi opowieściami o minionych latach. W efekcie powstał cykl „Ocalić od zapomnienia” złożony z 14 wywiadów filmowych, które udostępniono na kanale Youtube. W cyklu można znaleźć opowieści o np.: projekcie Honker, Zakładach Zbrojeniowych w Skarżysku Kamiennej, fabryce FSO, Zakładach Inniarskich w Żyrardowie, promie nurtowym w Opatowcu, Mostach Bailey’a czy polskich komputerach z lat 70. i 80.

Wskazówka: Przeprowadzone wywiady mogą posłużyć jako przykład wykorzystania historii mówionej do popularyzacji lokalnej historii.

Infrastruktura Niepodległości

Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki

Flagowymi architektonicznymi symbolami procesów modernizacyjnych zachodzących w okresie II RP są dynamicznie rozwijające się miasta jak Gdynia, Warszawa czy Katowice. Autorzy biorący udział w projekcie „Infrastruktura Niepodległości” zachęcają do poszukiwań po równie ciekawych, choć mniej znanych perełkach architektonicznych w małych ojczyznach. Wyniki ich prac można poznawać na stronie przewodniki.niaiu.pl.

Wskazówka: Warto zaprosić uczniów do poszukiwań architektonicznych w swojej okolicy!

„Szczęśliwy naród, który ma poetę... Polskie wiersze 1918-2018”

Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny

„Szczęśliwy naród, który ma poetę... Polskie wiersze 1918-2018” to wyjątkowy projekt Filmoteki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego, który powstał z okazji stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości. W serii etiud filmowych współcześni poeci, krytycy, aktorzy,

i XXI wieku, od pierwszych walk o niepodległość, po czasy dzisiejsze. Każdy utwór w bazie zawiera dostępne do ściągnięcia: tekst, zapis nutowy i podkład muzyczny. Piosenkom towarzyszą opisy historyczne i słowniczek, dzięki którym można dowiedzieć się wielu ciekawostek zarówno o okolicznościach ich powstawania, jak i o najnowszych dziejach Polski.

Wskazówka: Twórcy szkolnych festynów i akademii z pewnością znajdą coś dla siebie

Marszałek Piłsudski i projekt ORNAK Narodowe Muzeum Techniki

Wystawa „Marszałek Piłsudski i projekt ORNAK – nowe horyzonty rzeczywistości rozszerzonej w muzealnych progach” pokazują postać marszałka Józefa Piłsudskiego oraz odrodzoną Polskę przez pryzmat popularnych w okresie międzywojennym materiałów dydaktycznych. Powstawały one w Warszawskim ORNAK-u, wytwórni dostarczającej przezroczą dla szkół, wojska oraz placówek dyplomatycznych za granicą treści o stanie naszego kraju. Najnowsza wiedza o gospodarce, ważnych postaciach i wydarzeniach trafiała do odbiorców jako – nazywając je współczesnym językiem – prezentacje multimedialne. Efekty dostępne są na stronie nmt.waw.pl/ornak/.

Wskazówka: Może warto zajrzeć do zbiorów szkolnych bibliotek albo starych kronik i opowiedzieć o edukacji sprzed lat historii własnej szkoły?